

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-416

16/05/2019

ქ. თბილისი

სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის, „ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზისა და ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციაზე“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია, სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის „ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზისა და ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

დაგეგმილი საქმიანობა მოიცავს ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზისა და წყალტუბოში ახალი ქვესადგურის მშენებლობას და ექსპლუატაციას.

2017 წლის 29 დეკემბერს სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წინასწარი განხილვის მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილი იყო 77 კმ-იანი ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვტ. ელექტროგადამცემი ხაზისა და წყალტუბოში ახალი ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში, რომელშიც წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით **საპროექტო ტერიტორია ხვდება ზურმუხტის ქსელის 2 კანდიდატ საიტზე („სამეგრელო“ GE0000021 და „სამეგრელო 2“ GE0000057)**. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საქართველოს გარემოსდაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ გაეგზავნა შენიშვნები (წერილი N1447/01, 20/02/2018), რომლის ძირითად მიზანსაც წარმოადგენდა დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელება იმგვარად, რომ საპროექტო ტერიტორიას არ გადაეკვეთა დაცული ტერიტორიის საზღვრები. ამასთან, ვინაიდან, საპროექტო არეალი მდებარეობდა **ზურმუხტის ქსელის 2 კანდიდატ („სამეგრელო“ GE0000021 და „სამეგრელო 2“ GE0000057) საიტზე**, სამინისტროს მიერ დამატებით იქნა მოთხოვნილი ალტერნატივების განხილვა. გარდა აღნიშნულისა, კომპანიას დაევალა ელ. ხაზების გაყვანა ისე, რომ აღნიშნულ ხაზებს არ გადაეკვეთა ზურმუხტის ქსელის ტერიტორიები. აღნიშნულის გათვალისწინებით, გარემოსდაცვით გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში, წარმოდგენილ საპროექტო ტერიტორიაზე მოხდა ხაზის კორიდორის სამხრეთი მიმართულებით გადატანა, რის შემდეგაც ხაზი განთავსდა დაცული ტერიტორიიდან წყალგამყოფის მეორე (სამხრეთის) ფერდზე და პრაქტიკულად გამორიცხა ზურმუხტის ქსელის ფარგლებში დაცულ ჰაბიტატებზე ზემოქმედება.

ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვ-იანი ელ. გადამცემი ხაზი მდებარეობს საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. ხაზი დააკავშირებს წყალტუბოს და ჯვრის ქვესადგურებს.

მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის კორიდორი გაივლის იმერეთისა და სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონებზე და ფარავს შემდეგ მუნიციპალიტეტებს:

- წალენჯიხას.
- ჩხოროწყუს.
- მარტვილის.
- ხონს.
- წყალტუბოს.

პროექტში გათვალისწინებული საქმიანობა მოიცავს ელექტროგადამცემი ხაზების ანძების საძირკვლების მშენებლობას, ანძების სამშენებლო უზნამდე მიტანა-აწყობას, სადენების გაჭიმვას, ანძებამდე მისასვლელი გზების გაყვანას, კორიდორის მცენარეულობისაგან გასუფთავებას, ქვესადგურის ტერიტორიის მომზადებას, ქვესადგურის მშენებლობას, ელექტროდანადგარების მონტაჟსა და მიერთებას არსებულ ინფრასტრუქტურასთან.

წარმოდგენილი პროექტის მიხედვით, დაგეგმილია 205 ანძის მონტაჟი, ტერმინალური ანძების ჩათვლით. ანძების მშენებლობის დროს უმრავლესობა იქნება შუალედური და მსუბუქი კუთხური ანძების ტიპის. პროექტი ითვალისწინებს ვიწრო ტიპის, (ნაძვის ხის ფორმის), რომლებიც უფრო მისაღებია მთიანი რელიეფისთვის და საჭიროებს გაცილებით ნაკლებ ტერიტორიას სხვა ანძებთან შედარებით. აღნიშნული ანძები მრავლად არის გამოყენებული საქართველოს მთიან რეგიონებში, სადაც ზემოქმედების ფართობის შემცირება მნიშვნელოვანია.

წარმოდგენილი პროექტით დგინდება, რომ ჯვარი-წყალტუბოს ეგზ-ს ქვეშ მოქცეული მცენარეული საფარის გასაწმენდი სიგანის ზოლი იქნება 54.5 მეტრი ტყით დაფარულ უბნებზე, ხოლო ფერდობების გასწვრივ კი - 40 მეტრი.

გრუნტების ფიზიკურ მექანიკური თვისებების შესწავლის შედეგების მიხედვით, საპროექტო კორიდორში გვხვდება პრაქტიკულად ყველა სახის გრუნტები, შესაბამისად პროექტში გამოყენებული იქნება სხვადასხვა ტიპის საძირკვლები.

ჯვარი - წყალტუბოს გადამცემი ხაზის წყალტუბოს ქვესადგურის მიმდებარე ტერიტორიაზე, დაბლობ რელიეფზე გამოყენებული იქნება წინასწარ ჩამოსხმული რკინაბეტონის საძირკვლები, რომლებიც დამონტაჟდება ადგილზე მომზადებულ თხრილებში,

ელექტროგადამცემი ხაზის შუა მაღალმთიან მონაკვეთზე (კუთხური ანძები 19-40), ძირითადად გამოყენებული იქნება მიკრო ხიმინჯებში ჩაბეტონებული ანკერებიანი საძირკვლები, რომლებზეც დამონტაჟდება გადამცემი ხაზის შესაბამისი ანძები.

საძირკვლების ნაწილი შესაძლებელია წინასწარ ჩამოსხას/გამზადდეს შერჩეულ ქარხანაში და შემდგომში მოხდეს მათი მონტაჟის ადგილზე ტრანსპორტირება და თხრილებში ჩადება. წარმოდგენილი გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით პროექტის განსახორციელებლად შერჩეული კონტრაქტორის მიერ იქნება გადაწყვეტილი, თუ როგორ მოხდება ბეტონის ტრანსპორტირება და მათი ჩასხმა მომზადებულ ყალიბებში, უკვე არსებული თუ მშენებელი კონტრაქტორის მიერ მოწყობილ სამშენებლო ტერიტორიებთან ახლომდებარე ბეტონის ქარხნებიდან.

პროექტის სამშენებლო სამუშაოების განუყოფელი ნაწილია მისასვლელი გზების მოწყობა. ანძებამდე მისასვლელად, მაქსიმალურად იქნება გამოყენებული არსებული გრუნტის გზები, ზოგ შემთხვევაში კი, სადაც გზების სიგანე ვიწროა და მათი მოხვევის რადიუსები

არ იძლევა ტექნიკის გადაადგილების საშუალებას, შესაძლებელია საჭირო გახდეს გზის გაფართოების სამუშაოები, ანძების უზნამდე სამშენებლო ტექნიკის, ამწეების და სადენების დამჭიმში აღჭურვილობის შეუფერხებლად მისასვლელად. თითოეული ახალი მისასვლელი გზის საშუალო სიგრძე იქნება 100 მ-დან 1,5 კმ-მდე.

მშენებლობის დროს, მასალები გადატანა იგეგმება ავტომობილების მეშვეობით, რომლებიც იმოდრავებენ საზოგადოებრივი დანიშნულების, სასოფლო, სატყეო და პროექტის ფარგლებში მოწყობილ მისასვლელ გზებზე.

სამშენებლო ბანაკის ადგილმდებარეობა განისაზღვრება მობილიზაციის ეტაპზე შერჩეული სამშენებლო კონტრაქტორის მიერ. ოპერირების გამარტივების და მშენებლობის პერიოდში ეფექტურობის გაზრდის მიზნით რეკომენდებულია ორი ბანაკის აშენება. აღნიშნული ბანაკები, რეალურად საწარმოო ფართის ფუნქციას შეასრულებს და გამოყენებული იქნება აღჭურვილობის და სატრანსპორტო საშუალებების შენახვის მიზნით. დაგეგმილია, რომ მშენებლობის პროცესში დაკავებული მუშახელი მოთავსდება ქირით აღებულ საცხოვრებელ სახლებში. სამშენებლო ბანაკები განთავსდება ჯვრისა და წყალტუბოს მიმდებარე ზონაში. ბანაკის განთავსების შესაძლო უზნების კვლევისას გამოიკვეთა, რომ უფრო ადვილი და მოსახერხებელია წარსულში გამოყენებული ტერიტორიების ათვისება, როგორებიც არის ჯვარის და წყალტუბოს ქვესადგურების მშენებლობისთვის გამოყენებული საწარმოო ფართები.

ახალი ქვესადგური მოეწყობა ნაწილობრივ სასოფლო-სამეურნეო და ნაწილობრივ აუთვისებელ მიწებზე. 500 კვ-იანი ახალი ქვესადგური დაუკავშირდება 220/110/10 კვ-იან არსებულ ქვესადგურს მოკლე 220 კვ-იანი ეგხ-ს მეშვეობით, რომელიც მდებარეობს დაახლოებით 800 მ. მოშორებით 500 კვ-იანის ქვესადგურისთვის შერჩეული ადგილიდან.

წარმოდგენილი პროექტით, ასევე გათვალისწინებულია 800 მეტრის სიგრძის 220 კვ-იანი მაღალი ძაბვის ეგხ-ს მიერთება წყალტუბოს არსებულ და საპროექტო ქვესადგურებს შორის. აღსანიშნავია, რომ ეს კონკრეტული მონაკვეთი მთლიანად განთავსებულია სწორ რელიეფზე და იგი ახალ ქვესადგურს დააკავშირებს წყალტუბოს ქვესადგურთან მიერთებულ გამანაწილებელ ქსელთან. მონაკვეთი დაიწყება არსებული ახალი ქვესადგურის 220კვ-იანი ფრთიდან და მიუერთდება 220კვ-იან ინფრასტრუქტურას წყალტუბოს ქვესადგურში არსებული მიერთების წერტილებში.

აღნიშნულ პროექტში განხილულია ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისათვის გამოყოფილ დერეფანში არსებული ფონური გეოლოგიური მდგომარეობა, გამოვლენილია საკვლევ ტერიტორიაზე არსებული სენსიტური რეცეპტორები, მათზე მშენებლობისა და ექსპლოატაციის პერიოდში მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების სახეები და შემუშავებულია შემარბილებელი და აღმკვეთი ღონისძიებები. ელექტრო გადამცემი ანძების მოედნების მოწყობისას და დამხმარე სამუშაოების წარმოებისას (მისასვლელი გზები, სამშენებლო ბანაკები და სხვა) გათვალისწინებულია გეოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეები და დაგეგმილია მათი პრევენციული ღონისძიებები. ხოლო, ექსპლუატაციის პერიოდში რაიმე მნიშვნელოვანი რისკი გეოლოგიასა და გეოლოგიურ პროცესებზე პრაქტიკულად არ არის მოსალოდნელი.

დოკუმენტში მოცემული ინფორმაციით ელექტრო გადამცემი ხაზის ფარგლებში დასამონტაჟებელი ანძების განთავსება არ იგეგმება მდინარეების კალაპოტების სიახლოვეს და შესაბამისად არ არსებობს ნაპირდამცავი ან დატბორვის საწინააღმდეგო ქმედების განხორციელების აუცილებლობა, ხოლო მთის ფერდობებზე თითოეული

ანძისთვის მოხდება რელიეფის აღდგენის პროექტის მომზადება, რომელიც ითვალისწინებს დრენაჟის მოწყობას, სანიაღვრე წყლებისაგან დაცვას და ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარებას. გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებულია მისასვლელი გზების და ანძების სამირკვლების მშენებლობისას წყლის ობიექტებზე პოტენციური ზემოქმედების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი და აღდგენითი ღონისძიებანი.

პროექტის ფარგლებში მცენარეული საფარის გაწმენდითი სამუშაოები მოიცავს მცენარეების მოცილებას ანძების განთავსებისა და მათი დეტალების დასაწყობების უბნებზე, ხეებისა და ბუჩქნარების გაკაფვას გასხვისების დერეფნის გასწვრივ და მის მთელს სიგანეზე. შესაბამისად, ტერიტორია მომზადდება სადენების გაჭიმვის სამუშაოების განსახორციელებლად, ეგზ-ს უსაფრთხო ექსპლუატაციის უზრუნველსაყოფად და ტექნიკური ნორმების დასაკმაყოფილებლად.

გზშ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციის თანახმად ნიადაგის საფარზე ზემოქმედების შესამცირებლად, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა ცალკე მოიხსნება (სადაც ნიადაგის საფარი 10 სმ და მეტია) და ადგილზევე დასაწყობდება, ხოლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ გამოყენებული იქნება ტერიტორიის რეკულტივაციისთვის. ამოღებული გრუნტი ასევე ანძების უბნებზე დასაწყობდება და გამოყენებული იქნება უკუჩაყრის სამუშაოებისთვის. ტერიტორიის რეკულტივაციის სამუშაოებისას ნარჩენი გრუნტი ადგილზე მოსწორდება და ნაყოფიერი ფენით დაიფარება.

გადამცემი ხაზი მრავალი წლის განმავლობაში იფუნქციონირებს და, შესაბამისად, ხაზის დემონტაჟის სამუშაოები ახლო მომავალში არ იგეგმება. გადამცემი ხაზის ინფრასტრუქტურის გაუქმება არ არის მოსალოდნელი უახლოესი 25 წლის განმავლობაში, თუმცა ამ პერიოდში შესაძლებელია მისი შეკეთება ან ხაზის შემადგენელი კომპონენტების გამოცვლა. ტექნიკური დანადგარების დემონტაჟი მოიცავს ხაზების და დამხმარე ობიექტების დაშლას, მასალების განთავსება/გაგზავნას და მათ სარეაბილიტაციო სამუშაოებს.

აღნიშნული გზშ-ის ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 12-ე მუხლის და ამავე კოდექსის I დანართის 28-ე პუნქტისა და II დანართის მე-3 პუნქტის, 3.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის, „ჯვარი-წყალტუბოს 500 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზისა და ქვესადგურის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე.
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის,

ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად.

4. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე, სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს, სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, ფრინველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, მათ შორის ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებულ ტერიტორიებზე (სამეგრელო GE000021; სამეგრელო 2 GE000057) და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, მშენებლობის დაწყებამდე წარმოადგინოს ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით მომზადებული სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები (ფოტო მასალასთან ერთად), ხოლო ფრინველებზე მონიტორინგის წარმოება განახორციელოს დამატებითი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების საჭიროების განსაზღვრის მიზნით.
5. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს განახლებული ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, რომელიც უნდა მოიცავდეს მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხებს, საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებების განსაზღვრა/განხორციელების მიზნით;
6. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სამშენებლო ბანაკის/მოედნის პროექტის შემუშავება და სამინისტროში shape ფაილებთან ერთად შესათანხმებლად წარმოდგენა;
7. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ უზრუნველყოს სამშენებლო ბანაკების/მოედნების ტერიტორიების პირვანდელ მდგომარეობამდე რეკულტივაცია/აღდგენა;
8. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური ობიექტების (ბეტონის ან/და ასფალტის კვანძი) არსებობის შემთხვევაში, უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ და „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პროცედურების დაცვა;
9. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად;
10. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვას დაქვემდებარებულ ფართობებზე, ნებისმიერი ქმედება განახორციელოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და უზრუნველყოს აღნიშნული საკითხის სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან შეთანხმება. შეთანხმებიდან 2 კვირის ვადაში წარმოადგინოს შესაბამისი შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი;
11. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობა განახორციელოს „ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესისა და მათი დაცვის ზონების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის #366 დადგენილების შესაბამისად;

12. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ სამუშაოების, დასრულებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
13. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
14. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“.
15. ბრძანება ძალაში შევიდეს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
16. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, მარტვილის, წყალტუბოსა და ხონის მუნიციპალიტეტების აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფებზე;
17. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

გიორგი ხანიშვილი

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

